

Evropa: problém centra a periférie I.

Jiří Janáč

Anotace

Předmět se soustředí na dva cíle – 1) seznámit studenty HES s historiografií inspirovanou sociální teorií; 2) představit vývoj Evropy v globálním kontextu z pohledu konceptu jádra a periférie. Empirická část se soustředí na otázky evropské modernity a prostorově-strukturální vazby.

Atestace

Podle konkrétní náplně kurzu v daném semestru. Předpokládá se případová studie v rozsahu ca 3000 slov, založená originálních datech (statistiky, textové analýzy etc.), splňující veškeré náležitosti akademického textu.

Rozpis přednášek

- 1) Každá historie má svou geografii : historie jako nomotetická věda, sociální teorie v historické explanaci, prostorové hierarchie, struktury, teritorialita, prostorová diferenciacie, polarizace prostoru, nerovnoměrnost, akulturace, transfer, inovace, nerovnoměrný vývoj
- 2) Koncept Centra a periférie : od metafory přes modelování struktur k de-teritorializaci
- 3) Historiografická reflexe : Evropský světový systém a jeho kritika
- 4) Postkoloniální studia a rekonfigurace vztahu centrum-periférie
- 5) Historiografická reflexe : Globální dějiny a provincializace evropské zkušenosti
- 6) Kategorie výzkumu : Kontinenty, státy (vnik národních států), regiony (kulturní region), města (urbanizace)
- 7) Centra a Periférie v Evropských dějinách – do roku 1800
- 8) Industrializace a proměny evropské modernity
- 9) Anglická "průmyslová revoluce" - tradiční model proměny centra a periférie
- 10) Nacionalizace prostoru: Technokracie a sociální stát
- 11) Nacionalizace vs Internacionalizace v moderních evropských dějinách: transnacionální sítě a režimy, globalismus
- 12) Centra a periférie v Evropě z pohledu soudobých dějin : divergentní procesy v EU, neoliberalismus,
- 13) Metody výzkumu : prostorové hierarchie z pohledu ekonomických, politických, sociálních, a kulturních dějin - aktéři, struktury a prameny

Základní literatura

DELANTY, G. *Formations of European Modernity: a historical and political sociology of europe*. Palgrave Macmillan (2019).

- HOLUBEC, S. *Sociologie světových systémů: hegemonie, centra, periferie*. Praha, SLON (2009).
- CHAKRABARTY, D. *Provincializing Europe: postcolonial thought and historical difference*. Princeton, N. J., Princeton University Press (2008).
- JANÁČ, J. *European coasts of Bohemia: negotiating the Danube-Oder-Elbe Canal in a troubled twentieth century*. Amsterdam, Amsterdam University Press (2012).
- KLUSÁKOVÁ, L. *Kritería a ukazatelé nerovnoměrného vývoje v evropských dějinách*. Praha (1997).
- PATEL, K. K. *The new deal: A global history*. Princeton, New Jersey, Princeton University Press (2017).
- Review (Fernand Braudel Center)*, Vol. 36, No. 3-4, CENTERS AND PERIPHERIES REVISITED (2013).
- SZELÉNYI, B. A., REILL, P. H., & BEREND, I. *Cores, Peripheries and Globalization*. Central European University Press (2011).
- WALLERSTEIN, I. M. *The Modern World-System IV: Centrist Liberalism Triumphant, 1789-1914*. Berkeley, University of California Press (2011).